

Sprawozdania i komunikaty. Kronika wydarzeń

Отчёты и сообщения. Хроника событий

Dariusz Sagan

V Zielonogórskie Sympozjum Filozoficzne: *Prawda – Nauka – Religia (5–7 IX 2005 r.)*

*V Зелёногурской философский симпозиум:
„Правда – Наука – Религия” (5–7 IX 2005 г.)*

W dniach 5–7 września 2005 roku odbyło się V Zielonogórskie Sympozjum Filozoficzne: *Prawda – Nauka – Religia*, zorganizowane przez Instytut Filozofii Uniwersytetu Zielonogórskiego. *Zielonogórskie Sympozja Filozoficzne* organizowane są od 1999 roku. Problematyka na nich poruszana wiąże się ściśle z aktywnością naukową pracowników Instytutu Filozofii UZ. Tym razem okazją do zorganizowania *Sympozjum* była działalność *Zielonogórskiej Grupy Lokalnej „Nauka a Religia”* (www.nauka-a-religia.uz.zgora.pl), której opiekunem naukowym jest prof. dr hab. Kazimierz Jodkowski, oraz wydanie książki dra Macieja Witka pt. *Prawda, język i poznanie z perspektywy deflacionizmu. Analiza krytyczna* (Aureus, Kraków 2005). Stąd też tegoroczne obrady prowadzono w ramach dwóch sekcji tematycznych: „*Nauka i religia*” oraz „*Spór o naturę prawdy*”.

Na *Sympozjum* przybyli naukowcy z wielu renomowanych polskich uczelni, takich jak np. Uniwersytet Jagielloński, Warszawski, Wrocławski, Szczeciński, oraz przedstawiciele czołowych polskich uczelni katolickich: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Wyższej Szkoły Filozoficzno-Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie. Oprócz uczestników, którzy się sami zgłosili, byli również specjalnie zaproszeni profesorowie: ks. Andrzej Bronk (WF KUL), ks. Piotr Lenartowicz SJ (WF WSF-P „Ignatianum”), Jacek Juliusz Jadacki (IF UW), Tadeusz Szubka (IF US) i Jan Woleński oraz Jerzy Szymura (obaj z IF UJ). W sumie w *Sympozjum* wzięło udział około 40 uczestników. Otwarcie obrad prze-

wodniczyli: Dyrektor Instytutu Filozofii UZ, prof. UZ, dr hab. Lilianna Kiejzik oraz Dziekan Wydziału Humanistycznego UZ, prof. UZ, dr hab. Wojciech Strzyżewski.

W każdym dniu obrad większość referatów i wykładów plenarnych mogli wysłuchać wszyscy uczestnicy *Symposium* (oraz osoby postronne, gdyż wstęp był wolny dla wszystkich zainteresowanych), a część referatów wygłaszano równocześnie w dwóch osobnych salach. Pierwszy dzień obrad zdominowany był przez wystąpienia związane tematycznie z sekcją „*Nauka i religia*”; w drugim dniu przeważała sekcja „*Sporu o naturę prawdy*”; natomiast w trzecim dniu siły rozkładały się mniej więcej po równo. Poszczególne wystąpienia były poprzedzane przerwami na kawę, które celowo zaplanowano w ten sposób, by uczestnicy mogli chociaż trochę przedłużyć co gorętsze dyskusje. Oczywiście uczestnicy z tej możliwości korzystali i często odbywało się to kosztem niewypicia dodającej energii kawy. Na szczęście nie odbiło się to zbyt mocno na zdrowiu i samopoczuciu dyskutantów. Często rezygnacja z zaplanowanych przerw między obradami świadczy zresztą o tym, że na *Symposium* panowała dobra, sprzyjająca dyskusjom atmosfera. Z przerwy obiadowej natomiast uczestnicy *Symposium* korzystali już wzorowo, podporządkowując się najwyraźniej twardej przyrodniczej zasadzie, że „nie samą filozofią człowiek żyje”. W pierwszym dniu *Symposium* w uniwersyteckim klubie „Kotłownia” odbył się również uroczysty bankiet, na którym uczestnicy mogli znowu „obradować”, z tą różnicą, że już nie tylko przy szklance wody mineralnej czy filiżance kawy lub herbaty...

Nad przebiegiem obrad czuwali zmieniający się co jakiś czas przewodniczący, spośród których szczególnie wyróżniał się prof. Jadacki (UW). Prof. Jadacki doskonale wylapywał samą esencję z często bardzo długich, potrafiących usnąć nawet najtrzeźwiejsze umysły wypowiedzi osób zabierających głos w dyskusji i w zwięzłej formie powtarzał ją referentowi. W programie *Symposium* zaszła jedna istotna zmiana: w zastępstwie prof. Adama Groblera (Uniwersytet Opolski), który nie dotarł do Zielonej Góry, oprócz wcześniej zapowiedzianego wystąpienia, prof. Jan Woleński (UJ) wygłosił dodatkowy wykład pt. *Metamatematyka o prawdzie*.

W sekcji „*Nauka i religia*” referaty poruszały rozmaite zagadnienia z pogranicza królestw nauki i religii. Część wystąpień bezpośrednio dotyczyła relacji nauki i religii. Referenci bronili stanowisk od twierdzącego, że między nauką i religią panuje konflikt (mgr Piotr Bylica, UZ), poprzez pogląd, że konflikt istnieje, ale tylko w pewnym zakresie (ks. prof. Piotr Lenartowicz, WF „Ignatianum”), do mówiącego o zupełnym braku konfliktu między tymi dwoma fragmentami ludzkiej kultury (ks. prof. Andrzej Bronk, KUL). Dwaj referenci (prof. Kazimierz Jodkowski, UZ, oraz dr Robert Piotrowski, UW) omówili jedną z najmniej znanych w Polsce, za to będącą przedmiotem gorących sporów w Stanach Zjednoczonych, współczesnych wersji kreacjonizmu, tzw. teorię inteligentnego projektu, którą można nazwać kreacjonizmem agnostycznym, ponie-

waż nie wypowiada się na temat tożsamości postulowanego przez siebie projektanta.

Inni referenci poruszali zagadnienia ewolucjonistycznych wyjaśnień genezy altruizmu (mgr Karolina Przybylska, UZ); Wheelerowskiej teorii wielu wszechświatów jako możliwego wyjaśnienia koincydencji obserwowanych w obecnym Wszechświecie (ks. prof. Józek Turek, KUL); oddziaływania wierzeń judeo-chrześcijańskich na współczesne nauki przyrodnicze (dr Marek Głogoczowski, Pomorska Akademia Pedagogiczna w Słupsku); światopoglądowego wymiaru nauki popularyzatorskiej (dr Zbigniew Wróblewski, KUL); relacji wiary i rozumu w ujęciu papieża Jana Pawła II (mgr Paweł Walczak, UZ); czy źródła sprzeczności kreacjonizmu z ewolucjonizmem (Rajmund Raszyk, niezrzeszony). Na *Symposium* wystąpił też lekarz medycyny Jakub Pawlikowski, obecnie student filozofii przyrody na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, który postanowił odpowiedzieć na niezmiernie interesujące pytanie: „Czy lekarze wierzą w cuda?”.

Dominującym tematem obrad prowadzonych w ramach sekcji „*Spór o naturę prawdy*” była korespondencyjna teoria prawdy. Jej zdecydowanymi rzecznikami i obrońcami okazali się profesorowie Jacek J. Jadacki (UW) oraz Jan Woleński (UJ). Pierwszy z nich przedstawił swoją wersję semantycznej teorii prawdy. Prof. Woleński zdefiniował zaś zadania, jakie stoją przed adekwatną teorią prawdy; stwierdził, że najlepiej wywiązuje się z nich teoria semantyczna. Tymczasem inni prelegenci wystąpili z krytyką korespondencyjnej teorii prawdy. Prof. Tadeusz Szubka (US) w swoim wykładzie twierdził, że teoria ta do niczego w filozofii się nie przydaje. Prof. Jerzy Szymura (UJ) skoncentrował się natomiast na problemach, które towarzyszą próbom zrozumienia kategorii zgodności. Stwierdził, że konsekwentnie przemyślana idea zgodności zdania z rzeczywistością prowadzi do identycznościowej teorii prawdy, oddając jednocześnie sprawiedliwość teorii koherencyjnej. Dr Anna Sierszulka w swoim wystąpieniu poddała ocenie adekwatność minimalistycznego realizmu w kwestii prawdy. Inni prelegenci skoncentrowali się na własnościach potocznego pojęcia prawdy. Dr Marek Magdziak (UWr) przedstawił ciekawe ujęcie formalnych aspektów potocznego dyskursu prawdziwościowego. Dr Maciej Witek (UZ) zaproponował zaś pragmatyczne wyjaśnienie konwersacyjnego obowiązywania T-równoważności, wysuwając tym samym hipotezę, że potoczne pojęcie prawdy jest pragmatyczne, a nie semantyczne. Ponadto dr Wojciech Zieliński (UG) przedstawił rolę, jaką w społecznym procesie komunikacji odgrywa idea prawdy.

Pozostali uczestnicy sekcji „*Spór o naturę prawdy*” postanowili nie angażować się w tytułową dyskusję. Dr Waław Janikowski (US) zaproponował swoją empirystyczną teorię znaczenia. Ciekawym urozmaiceniem było wystąpienie dra Wiesława Kurpiewskiego (AGH), który porównał poglądy buddyjskiej szkoły logiczno-filozoficznej z europejską koncepcją prawdy. Dr Karol Polcyn (US) rozważał możliwość przewyciężenia luki ekspanacyjnej, która pojawia się

we współczesnej teorii umysłu. Dr Joanna Odrowąż-Sypniewska (UW) przedstawiła swoją krytykę Kripkego-Putnama koncepcji sądów analitycznych *a posteriori*. Dr Anna Rykowska (UZ) zaproponowała zaś pewne nowe spojrzenie na kwestię rzekomego lub autentycznego konfliktu między eksternalizmem semantycznym a koncepcją uprzywilejowanej samowiedzy.

Podsumowując, *V Zielonogórskie Sympozjum Filozoficzne* z czystym sumieniem można uznać za udane. Największa zasługa w organizacji *Sympozjum* przypada drowi Maciejowi Witkowi, który właściwie sam dopiął wszystko na ostatni guzik, jeśli chodzi o stronę formalną. Od strony praktycznej nieocenioną pomoc okazały mgr Karolina Przybylska i sekretarka Instytutu Filozofii UZ, mgr Justyna Smarzewska, oraz studenci: Agata Jaczun, Joanna Nowak, Aleksandra Werwińska i Błażej Baszczak. Ich praca umożliwiła uczestnikom *Sympozjum* napięcie się gorącej kawy lub herbaty, dzięki czemu ci bardziej zmęczeni mogli sobie przypomnieć, kim są i po co w ogóle tu przyjechali. Największe łąsuchy (i tu znów ukłony w stronę prof. Jadackiego, choć prof. Jodkowski dzielnie dotrzymywał mu kroku) mogły natomiast nasycić brzuchy różnego rodzaju łakociami. Program obrad i teksty niektórych wystąpień znajdują się na stronie internetowej *V Zielonogórskiego Sympozjum Filozoficznego* (www.ifil.uz.zgora.pl/zsf/osympozjum.html). Wybrane teksty ukażą się również drukiem w specjalnym numerze „Filozofii Nauki”.

Prawdopodobnie w przyszłym roku odbędzie się kolejne *Zielonogórskie Sympozjum Filozoficzne*, tym razem poświęcone problematyce etycznej oraz ponownie relacji nauka – religia. Już teraz w imieniu Instytutu Filozofii UZ wszystkich serdecznie na nie zapraszam.

Dorota Golenia

Konferencja: *Idea kreacji we współczesnej filozofii i nauce* (16–17 XII 2005 r.)

Конференция: Идея создания в современной философии и науке (16–17 XII 2005 г.)

W dniach 16–17 grudnia 2005 r. Zakład Ontologii i Teorii Poznania na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS zorganizował w Lublinie ogólnopolską konferencję naukową na temat: *Idea kreacji we współczesnej filozofii i nauce*. Prócz uczestników z Lublina w konferencji wzięli udział filozofowie oraz uczeni z innych ośrodków akademickich w kraju: Białegostoku, Gdańska, Katowic,